

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

2025 DÜNYA NÜFUS GÜNÜ'NÜN ARDINDAN

Dünya nüfusu 11 Temmuz 1987’de 5 milyara ulaşmış ve bu tarih 1990 yılından itibaren “Dünya Nüfus Günü” olarak kutlanmaya başlanmıştır. Dünya Nüfus Günü’nde Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından her yıl önemli konulara dikkat çekilmektedir. 2025 yılı Dünya Nüfus Günü’nde gençlerin eşitlikçi, adil ve umut dolu bir dünyada istedikleri aileleri kurmaları için güçlendirilmeleri konusuna değinilmektedir. Özellikle; demografik değışimler, iklim değışikliği ve ekonomik güvensizlik gibi küresel sorunlar ışığında, toplumsal cinsiyet eşitliği, gençlerin güçlendirilmesi, sağlık hizmetlerine ve eğitime eşit bir şekilde erişim, cinsellik ve üremeye ilgili kararlarda mutlaka özgür olmaları konuları vurgulanmaktadır.

2025 yılında küresel nüfusun 8,23 milyara ulaşması beklenmektedir. Nüfus her yıl yaklaşık 70 milyon artmaktadır. Küresel nüfus eğilimleri bize kentsel büyüme hızının yavaşladığını göstermektedir. Birleşmiş Milletler’e göre dünya nüfusunun 2084 yılında 10,3 milyara ulaşarak zirve yapması beklenmektedir. Günümüzde dünyada 857 milyon olan 65 yaş ve üzeri nüfusun, 2100 yılında 2,4 milyara çıkması beklenmektedir. Yaşlanan toplumlar emeklilik, sağlık ve eğitim sistemlerinde artan yükü karşı karşıyadır. Ayrıca azalan doğurganlık oranları ve yavaşlayan nüfus artışı daha az çalışanın daha fazla emekliyi destekleme zorunluluğu, ekonomik büyüme ve yenilenmeyi sınırlar.

Ülkemizle ilgili gerçeklere bakıldığında Türkiye’nin çocuk nüfus oranı (%25,5), dünya genelindeki ortalama çocuk nüfus oranının (%29,6) altındadır. Dünyada genç nüfus oranı 2024 yılında %15,6 olup Türkiye’nin genç nüfus oranı %14,9 ile dünya ortalamasının altındadır. Toplam küresel doğurganlık hızı ortalaması 2,25 olup, bu oran Türkiye’de 1,48’dir. Bu bilgiler, Türkiye’nin doğurganlık hızındaki düşüşün de etkisiyle giderek yaşlanan bir toplum profili çizdiğini ortaya koymaktadır. Ancak bu durumla ilgili alınacak önlemlerin ve politikaların, bireylerin -özellikle kadınların- demografik bir araç olarak kullanılmasına neden olacak müdahalelerle gerçekleştirilmesi insan hakları normlarına aykırıdır. Nüfus politikaları, bireylerin cinsellik ve üremeye ilişkin insan haklarını, özgürlüklerini ve iyilik halini destekleyecek şekilde planlanmak durumundadır.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres’in ifade ettiği gibi, 21 yüzyıla gelindiğinde hala her gün yaklaşık 800 kadının gebelik ve doğum sırasında önlenebilir nedenlere bağlı olarak ölmesi kaygı vericidir. Bu ölümlerin büyük bir kısmı gelişmekte olan ülkelerdedir. Dünyanın bazı bölgelerinde, kadın sağlığını son derece olumsuz etkileyen uygulamalar yapılmakta,

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

ayrıca yasal ve politik gerilemeler gözlenmektedir. Üreme sağlığı ve bu haklara engelsiz erişim kadınların güçlenmesinin temelini oluşturmaktadır. Kapsamlı cinsel ve üreme sağlığı hizmetlerine erişim bireysel sağlığı korumakta ve daha geniş toplumsal refaha katkıda bulunmaktadır.

UNFPA İcra Direktörü Dr. Natalia Kanem'in 2025 yılı Dünya Nüfus Günü için belirttiği gibi, nüfusumuz giderek artan bir ilginin odağı haline gelmiştir. En çok dikkat çeken endişeler doğurganlık oranlarının düşmesi, yaşlanma ve işgücünün azlığıdır. UNFPA'nın son Dünya Nüfusunun Durumu Raporu'na göre, finansal kriz, sağlık endişeleri, kadın haklarına karşı geri gidişler, küresel çatışmalar ve iklim değişikliğine ilişkin endişeler, günümüzde genç erkek ve kadınların istedikleri sayıda çocuk sahibi olmamalarındaki önemli nedenler arasında yer almaktadır. Bu yılki Dünya Nüfus Günü'nden başlayarak, gençlerin ne istediklerini ve neye ihtiyaç duyduklarını dinleyelim ve haklarını kullanmalarını, kendi seçimlerini yapmalarını ve umut dolu bir geleceğe sahip olmalarını sağlayacak koşulları yaratalım. Güvenli işler ve barınma ve temel ihtiyaçlara erişim için yeterli gelir, gençlerin mali açıdan istikrarlı ve güvende hissetmelerine yardımcı olacak ve çocuk sahibi olup olmayacakları ve zamanlaması konusundaki tercihlerini arttıracaktır. Herkes için erişilebilir çocuk bakımı, yeterli ve esnek ebeveyn izni ve babaların bakım hizmetlerine katılımının teşvik edilmesi gibi aile dostu politikalar, ebeveyn adaylarının kariyer ve aile hedeflerini dengelemelerine yardımcı olabilir.

Bu mücadelede duyarlı olmak gereğini yapmak hepimizin görevi ve sorumluluğudur.

HASUDER Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

KAYNAKLAR:

United Nations. (2025). World Population Day. United Nations; United Nations. <https://www.un.org/en/observances/world-population-day>

TÜİK. (2025). Dünya Nüfus Günü, 2025. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2025-54078>

UNFPA Türkiye. (2025). Dünya Nüfus Günü 2025. <https://turkiye.unfpa.org/tr/news/dunya-nufus-gunu-2025>